

وزارت آموزش و پرورش

سؤالات درس : علوم و فنون ادبی ۱

اداره ی کل آموزش و پرورش استان مازندران

تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۹

مدیریت آموزش و پرورش شهرستان بابلسر

پایه : دهم

رشته: علوم انسانی

مهر دبیرستان:

ساعت شروع: ۱۰ صبح

مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

نوبت: اول دی ماه

تعداد صفحه: ۴

دبیرستان نمونه دولتی بنیاد ۱۵ خرداد

نام و نام خانوادگی:

ردیف	شرح سؤال	نمره
الف- مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)		
۱	جاهای خالی را با عبارت های مناسب پر کنید الف- کتاب ها معمولاً متن های « ..... » به شمار می آیند. ب - « ..... » ، نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون است ج - قرن چهارم، دوره طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با دانشمند بزرگی چون « ..... » آغاز شد و با شاعر بی نظیری مانند « ..... » ادامه یافت. د - منظومه «.....» و «.....» که هر دو اصل پارتی دارند ه - زبان فارسی « ..... یا ..... »، زبان رسمی دوران ساسانی بود. از آنجا که این زبان، اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است و در مرحله ای میان فارسی باستان و فارسی نو (دری) قرار دارد، آن را «فارسی میانه» نامیده اند.	۲
۲	کدام یک از گزینه های زیر در باره « نثر دوره سامانی » نادرست است؟ ۱- نثر این دوره، ساده و روان است ۲- توجه به موضوع های حماسی، ملی و تاریخی ۳- آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال ۴- در عهد سامانی، نثر هم مانند شعر پارسی، رواج یافت	۰/۲۵
۳	موضوع « شاهنامه ابومنصوری » چیست؟	۰/۲۵
۴	در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، چه کسی قصیده تمام و کمال در موضوع حکمی سرود؟ چه کسی شیوه او را ادامه داد؟	۰/۵
۵	تاریخ «الرسل و الملوک» از کیست؟ چه کسی آن را با تغییراتی، به زبان فارسی ترجمه کرد؟	۰/۵
۶	دو مورد از شاعرانی که در اواخر عهد سامانی تربیت یافته بودند؛ را نام ببرید.	۰/۵
ب) موسیقی شعر (۶ نمره)		
۷	در متن زیر چند غلط وجود دارد؟ اساسی ترین عامل پیدایی شعر، وزن است وزن در شعر، جنبه تزیینی ندارد؛ بلکه جزء طبیعت شعر است و برای نشان دادن عواطف، نمی توان از آن چشم پوشید.	۰/۲۵
۸	تناسب وزن و آهنگ شعر زیر را ، با محتوای آن بررسی کنید خروش آمد و ناله کرنای دم نای رویین و هندی درای زمین آمد از سم اسپان به جوش به ابر اندر آمد فغان و خروش	۰/۵
۹	توجه به فضای « ..... » و آهنگ متن، سبب کشف لحن می شود. تشخیص لحن مناسب هر متن، ..... را دلنشین تر و درک محتوا را آسان تر می سازد	۰/۵
۱۰	به هریک از « ..... » مصراع شعر « رکن » می گویند.	۰/۲۵

۰/۲۵	تعداد هجاهای یک کلمه با تعداد « ..... » آن کلمه برابر است.	۱۱
۰/۵	در بیت زیر چند هجای کشیده و چند هجای کوتاه به کار رفته است؟ مشخص کنید « ما چون ز دری پای کشیدیم، کشیدیم امید ز هر کس که بریدیم، بریدیم»	۱۲
۰/۲۵	در زبان فارسی، هیچ واژه ای با « ..... » آغاز نمی شود	۱۳
۰/۵	دو مصراع یا بیت، چه زمانی هم وزن اند؟	۱۴
۰/۲۵	هجای پایانی اوزان شعر فارسی همیشه « ..... » محسوب می شود	۱۵
۰/۲۵	در شعر « نو »، شاعران « ..... » مصراع های شعری را ضروری نمی دانند.	۱۶
۰/۵	برای کاربردهای گوناگون (صامت، مصوت) واج (ی) یک نمونه بنویسید.	۱۷
۰/۵	تعداد صامت و مصوت واژه « خویش فرمایی » مشخص کنید.	۱۸
۱/۵	بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و در جدول قرار دهید و هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. «تو ازهر در که باز آیی بدین خوبی و زیبایی دری باشد که از رحمت به روی خلق بگشایی»	۱۹
پ) زیبایی شناسی (۶نمره)		
۰/۲۵	آرایه سجع در کلامی دیده می شود که « ..... » جمله باشد	۲۰
۰/۷۵	سجع را تعریف کنید.	۲۱
۰/۲۵	واج آرای صامت ها [ا] مصوت ها « ..... » است	۲۲
۰/۷۵	در بیت های زیر، تکرار کدام واج ها بر موسیقی و آهنگ کلام افزوده است؟ « خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است » «خواب] نوشین] بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل»	۲۳
۰/۵	آنچه در تکرار اهمیت دارد، جنبه « ..... » و آوایی سخن است نه شکل « ..... » واژگان	۲۴
۱	آرایه تکرار در چند بیت وجود دارد؟ آن ها را مشخص کنید سر ارادت ما و آستان حضرت دوست که هر چه بر سر ما می رود، ارادت اوست گلاب است گویی به جویش روان همی شاد گردد ز بویش روان ای خدا ای فضل تو حاجت روا با تو یاد هیچ کس نبود روا بی عمرزنده ام من و این بس عجب مدار روز فراق را که نهد در شمار عمر	۲۵

۰/۵	نوع سجع دو واژه زیر را بنویسید و به جای واژه دوم، واژه‌های بگذارید که بالاترین ارزش موسیقایی را در میان سجع‌ها داشته باشد. ..... یاد ..... نام	۲۶
۱/۵	در هر عبارت، سجع را بیابید و نوع آن را مشخص نمایید. محبت را غایت نیست؛ از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست فلان را کرم بی شمار است و هنر بی حساب، دارای عزمی است متین و طبعی کریم حقیقت آن، دل زنده و نفس مرده	۲۷
۰/۵	در عبارت زیر، واژه‌های سجع کدام‌اند؟ وجه اشتراک آنها را بنویسید. تنی چند متفق سیاحت بودند و شریک رنج راحت	۲۸
پ) تحلیل نظم و نثر (۴نمره)		
۰/۵	نمونه‌های زیر را از دید حس و حال فضای شعری و عاطفی بررسی کنید. الف- بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم ب- ای آن که غمگنی و سزاواری وندر نهان، سرشک همی باری رفت آن که رفت و آمد آن که آمد بود آن که بود خیره چه غم داری؟	۲۹
۰/۵	نمونه زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو زبانی بررسی کنید. (ذکر دو مورد) الایا خیمگی، خیمه فروهل که پیشاهنگ، بیرون شد ز منزل تبیره زن بزد، طبل نخستین شتربانان همی بندند محمل	۳۰
۰/۵	نمونه زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو فکری بررسی کنید. ای خواجه، رسیده است بلندیت به جایی کز اهل سماوات به گوش تو رسد صوت! گر عمر تو چون قد تو باشد به درازی تو زنده بمانی و بمیرد ملک الموت	۳۱
۰/۵	سجع و انواع آن را در بیت مشخص کنید در رفتن جان از بدن، گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشتن، دیدم که جانم می رود	۳۲
۰/۵	با توجه به بیت‌های زیر به سوالات مطرح شده پاسخ دهید. چو صیاد آمد، او را مرده پنداشت نمی یارست روبه را کم انگاشت ز بُن بُبرید حالی گوش او لیک که گوش او به کار آید مرا نیک بگفت این و به صد داستان و تزویر بجست از دام، همچون از کمان، تیر حدیث دل، حدیثی بس شگفت است که در عالم، حدیثش در گرفته است الف- در ابیات بالا کاربردهای دستور تاریخی را بیابید.	۳۳
۰/۵	ب- مهم‌ترین نکات فکری ابیات بالا را بنویسید	۰/۵
۱	پ- یک بیت را تقطیع هجایی کنید و علامت‌های آن را بنویسید	۱
۲۰	موفق و سربلند باشید - شربتی	

الف- مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴نمره)

- ۱- الف- دیداری ۰/۲۵   ب- خوانش دقیق متن ۰/۲۵   ج- زکریای رازی - فردوسی ۰/۵
د- درخت آسوریک- یادگار زیران ۰/۵   ه- میانه یا پهلوی ۰/۵

۲- گزینه ۳ ۰/۲۵

۳- تاریخ گذشته ایران ۰/۲۵

۴- کسایی مروزی - ناصر خسرو ۰/۵

۵- محمد بن جریر طبری - ابوعلی بلعمی ۰/۵

۶- عنصری، فرخی ۰/۵ منوچهری

ب) موسیقی شعر (۶نمره)

۷- یک غلط «اساسی ترین عامل پیدایی شعر (عاطفه) است» ۰/۲۵

۸- وزن و آهنگ با محتوا هماهنگی کامل دارد ۰/۲۵ وزن و آهنگ کوبنده کوتاه و ضربی و بار حماسی دارد ۰/۲۵

۹- عاطفی ۰/۲۵   خواندن متن ۰/۲۵

۱۰- پاره های ۰/۲۵

۱۱- مصوت ها ۰/۲۵

۱۲- تعداد هجای کشیده: ۶ (پای- دیم- دیم- مید- دیم- دیم) ۰/۲۵

تعداد هجای کوتاه: ۸ (ز- د- ک - ک - ز - ک- ب - ب) ۰/۲۵

۱۳- مصوت ۰/۲۵

۱۴- زمانی که: تعداد هجاهای آن ها برابر باشد ۰/۲۵ هجاهای کوتاه و بلند در مقابل یکدیگر قرا گیرند ۰/۲۵

۱۵- بلند

۱۶- تساوی

۱۷- صامت: « یک » و کلمات درست مثل همین واژه ۰/۲۵   مصوت: « سبب » و کلمات درست مثل همین واژه ۰/۲۵

«تو ازهر در که باز آبی بدین خوبی و زیبایی دری باشد که از رحمت به روی خلق بگشایی»														
ت	ءز	هر	در	ک	با	زا	یی	ب	دی	خو	بی	ی	با	یی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
د	ری	با	شد	ک	ءز	رح	مت	ب	رو	ی	خل	ق	بگ	شا
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-

تقطیع هجایی: ۰/۷۵ علامت گذاری: ۰/۷۵

(پ) زیبایی شناسی (۶نمره)

۲۰- دو ۰/۲۵

۲۱- یک سانی دو واژه در واج ۰/۲۵ ، یا واج های پایانی و وزن ۰/۲۵ ، یا هر دو ۰/۲۵

۲۲- محسوس تر ۰/۲۵

۲۳- بیت اول: تکرار مصوت بلند «ا» ۷ بار ۰/۲۵ تکرار صامت «خ ۵ بار یا ز ۵ بار» ۰/۲۵

بیت دوم: تکرار مصوت کوتاه «ا» ۰/۲۵

۲۴- موسیقایی ۰/۲۵ نوشتاری ۰/۲۵

۲۵- در دو بیت ؛ بیت اول و آخر ارادت و سر ۰/۵ در بیت آخر: تکرار واژه عمر ۰/۵

۲۶- متوازن ۰/۲۵ شاد ۰/۲۵ و هر کلمه درست دیگر

۲۷- غایت نهایت: ۰/۲۵ سجع مطرف ۰/۲۵

متین کریم: ۰/۲۵ سجع متوازن ۰/۲۵

زنده مرده: ۰/۲۵ سجع متوازی ۰/۲۵

۲۸- سیاحت راحت ۰/۲۵ ت ۰/۲۵

پ) تحلیل نظم و نثر (۴نمره)

۲۹- الف- ادبیات غنایی و فضای حاکم بر شعر فرح بخش و نشاط آور است ۰/۲۵

ب- فضای حاکم بر شعر سنگین و غم انگیز و محتوای حکمی و اندرزی دارد ۰/۲۵

۳۰- کهنه مهجور بودن بخشی از لغات انند خیمگی. فروهل. تبیره زن ۰/۲۵ کمی واژگان عربی ۰/۲۵

۳۱- شعر با طنز و انتقاد اجتماعی همراه است ۰/۲۵ نکوهش بی توجهی به مردم و شنیدن صدای آنان ۰/۲۵

۳۲- بدن- سخن: متوازی ۰/۲۵ سخن خویشتن: مطرف ۰/۲۵

۳۳- الف- نمی یارست ۰/۲۵ ، کم انگاشت ۰/۲۵ ، مرده کرد.

ب- جایگاه دل ، که همه چیز وجود ماست ۰/۲۵ گرانبهایی دل به سبب اینکه خانه و جایگاه خداوند است ۰/۲۵

پ-

«چو صیاد آمد، او را مرده پنداشت نمی یارست روبه را کم انگاشت»											
هجای مصرع اول	چَ	صِیَ	یا	دا	مَ	دو	را	زِن	دِ	پِن	داشت
علامت هجاها	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
هجای مصرع دوم	نِ	می	یا	رِس	ت	رو	بَه	را	کَ	مِن	گاشت
علامت هجاها	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

تقطیع هجایی ۰/۵ علامت گذاری ۰/۵

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد